

Grondwettelijk Hof

**Arrest nr. 81/2026
van 25 juni 2026
Rolnummers : 8647 en 8648**

In zake : de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 7, 3°, 28, 30, 31, § 4, en 47 van de wet van 27 april 2018 « op de politie van de spoorwegen », gesteld door de Politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Kortrijk.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Joséphine Moerman en Pierre Nihoul, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Danny Pieters, Katrin Jadin en Frank Fleerackers, bijgestaan door griffier Frank Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter Joséphine Moerman,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

Bij twee vonnissen van 18 maart 2026, waarvan de expedities ter griffie van het Hof zijn ingekomen op 24 maart 2026, heeft de Politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Kortrijk, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 7, 3°, 28, 30, 31, § 4 en 47 van de wet van 27 april 2018 op de politie van de spoorwegen al dan niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in die zin geïnterpreteerd dat de politierechter bij wie een beroep ingesteld is tegen een administratieve geldboete naar aanleiding van een inbreuk op deze wet, met name artikel 7, 3° van die wet, die kan bestraft worden met de straffen bepaald in artikel 28 van voormelde wet ofwel met een administratieve geldboete, die administratieve geldboete niet kan verminderen tot onder het wettelijk vastgesteld bedrag door rekening te houden met verzachtende omstandigheden terwijl een politierechter bij een strafrechtelijke behandeling van diezelfde inbreuk op artikel 7, 3° van de voormelde wet bij het opleggen van een straf wel rekening kan houden met verzachtende omstandigheden ? ».

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 8647 en 8648 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Op 7 april 2026 hebben de rechters-verslaggevers Danny Pieters en Kattrin Jadin, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht voor te stellen het onderzoek van de zaak af te doen met een arrest gewezen op voorafgaande rechtspleging.

Memories met verantwoording zijn ingediend door :

- Lalak Yaroslav en Olha Osadcha, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Louise Delbeke, advocate bij de balie van West-Vlaanderen (in beide zaken);

- de nv « Infrabel », bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Laurent Kennes, advocaat bij de balie te Brussel (in beide zaken);

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Steve Ronse en mr. Thomas Quintens, advocaten bij de balie van West-Vlaanderen.

De bepalingen van de voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen*

De zaken voor het verwijzende rechtscollege betreffen twee beroepsprocedures tegen beslissingen van de sanctionerend ambtenaar van de nv « Infrabel » tot het opleggen van een administratieve boete wegens overtredingen van artikel 7, 3°, van de wet van 27 april 2018 « op de politie van de spoorwegen » (hierna : de wet van 27 april 2018). In beide gevallen stelt het verwijzende rechtscollege vast dat de politierechter bij een strafrechtelijke behandeling van een inbreuk op artikel 7, 3°, van de wet van 27 april 2018 rekening kan houden met verzachtende omstandigheden, maar dat dit niet het geval is wanneer de politierechter uitspraak moet doen over een beroep ingesteld tegen een administratieve geldboete voor een inbreuk van dezelfde bepaling. Naar aanleiding van de discussie tussen de partijen over de mogelijkheid om het arrest van het Hof nr. 61/2022 van 5 mei 2022 (ECLI:BE:GHCC:2022:ARR.061) naar analogie toe te passen, stelt het verwijzende rechtscollege de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag aan het Hof.

III. *In rechte*

- A -

A.1. In hun conclusies opgesteld met toepassing van artikel 72 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof hebben de rechters-verslaggevers aangegeven dat zij ertoe kunnen worden gebracht aan het Hof voor te stellen de prejudiciële vraag in die zin te beantwoorden dat de artikelen 7, 3°, 28, 30, 31, § 4, en 47 van de wet van 27 april 2018 « op de politie van de spoorwegen » de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden in zoverre zij de politierechtbank niet toestaan rekening te houden met verzachtende omstandigheden, waardoor het bedrag van de administratieve geldboete kan worden verminderd tot onder het wettelijk vastgestelde bedrag.

A.2. De verzoekende partijen in de procedures ten gronde sluiten zich aan bij de redenering van de rechters-verslaggevers.

A.3. De Ministerraad en de nv « Infrabel » gedragen zich naar de wijsheid van het Hof.

- B -

B.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op de artikelen 7, 3°, 28, 30, 31, § 4, en 47 van de wet van 27 april 2018 « op de politie van de spoorwegen » (hierna : de wet van 27 april 2018).

De wet van 27 april 2018 is aangenomen om het de naamloze vennootschap van publiek recht « Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen » mogelijk te maken alle schuldvorderingen inzake onbetaalde vervoerbewijzen in te vorderen. Het optreden van de wetgever berustte op de vaststelling dat elk jaar voor gemiddeld 125 000 onregelmatigheden een gerechtelijke procedure kon worden ingesteld, terwijl de rechtbanken maar 4 000 zaken met betrekking tot dergelijke onregelmatigheden konden behandelen. De wetgever heeft bijgevolg een mechanisme van administratieve geldboetes ingevoerd, waarvan de doelstelling driedelig is : ten eerste, een afdoend antwoord bieden op de gepleegde feiten om te vermijden dat er een gevoel van straffeloosheid ontstaat bij de daders, en dit binnen een redelijke termijn; ten tweede, aanzienlijke besparingen realiseren op het vlak van geld, middelen en tijd; ten derde, het werk verlichten voor het parket en voor de rechtbanken (*Parl. St.*, Kamer, 2017-2018, DOC 54-2869/001, pp. 4-5; DOC 54-2869/003, p. 3).

B.2. Artikel 7 van de wet van 27 april 2018 bepaalt :

« Het is verboden voor al wie niet behoort tot het daartoe aangewezen personeel van de betrokken spoorwegonderneming, infrastructuurbeheerder, veiligheidsdienst of stationsbeheerder :

[...]

3° de gedeelten van de infrastructuur, die niet toegankelijk zijn voor het publiek, te betreden of er zich te bevinden, behoudens schriftelijke en voorafgaande toestemming van de infrastructuurbeheerder;

[...] ».

B.3. De artikelen 28 tot 30 van de wet van 27 april 2018 bepalen de sancties die kunnen worden opgelegd bij overtredingen van dezelfde wet en van de uitvoeringsbesluiten. Die maken in beginsel het voorwerp uit van strafsancities (artikel 28, § 1, eerste lid). Alle bepalingen van

boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van de bepalingen van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn daarop van toepassing (artikel 28, § 2).

In artikel 30 van de wet van 27 april 2018 worden de overtredingen opgesomd die kunnen worden bestraft met ofwel de straffen bepaald in artikel 28, ofwel een administratieve geldboete. De overtredingen van artikel 15, 1°, die het voorwerp uitmaken van de prejudiciële vragen die worden beantwoord in het voormelde arrest nr. 61/2022, maken geen deel uit van de opgesomde overtredingen. Zij maken dus enkel het voorwerp van administratieve geldboetes uit (wat betreft de eerste negen overtredingen binnen een termijn van twaalf maanden). De overtredingen van artikel 7, 3°, daarentegen, maken wel deel uit van de opgesomde overtredingen en kunnen dus bestraft worden met ofwel de straffen bepaald in artikel 28, ofwel een administratieve geldboete.

De door de verwijzende rechter voorgelegde vergelijking bestaat erin dat de in het geding zijnde bepalingen de politierechter niet zouden toelaten verzachtende omstandigheden in aanmerking te nemen teneinde een administratieve geldboete te verminderen, terwijl artikel 28, § 2, van de wet van 27 april 2018 diezelfde rechter toelaat de strafrechtelijke geldboete voor eenzelfde overtreding wel te verminderen tot onder het wettelijk bepaalde minimumbedrag, zonder dat ze minder dan één euro mag bedragen, door het in aanmerking nemen van verzachtende omstandigheden.

B.4. Wanneer de dader van eenzelfde feit op een alternatieve wijze kan worden gestraft, dat wil zeggen wanneer hem, voor dezelfde feiten, ofwel een strafrechtelijke boete, ofwel een administratieve geldboete kan worden opgelegd waartegen hem een beroep wordt geboden voor een rechtbank, heeft het Hof reeds in talrijke arresten geoordeeld dat er in beginsel een parallellisme moet bestaan tussen de maatregelen tot individualisering van de sanctie : wanneer voor dezelfde feiten de politierechter een strafrechtelijke geldboete kan opleggen die minder bedraagt dan het wettelijke minimum indien er verzachtende omstandigheden bestaan, dan moet de politierechter in een burgerlijke procedure, waarbij het beroep tegen de beslissing om een administratieve sanctie op te leggen aanhangig is gemaakt, in beginsel over dezelfde mogelijkheid beschikken. Het Hof heeft onder andere geoordeeld dat « het [...] niet redelijkerwijs verantwoord [is] de persoon aan wie een administratieve geldboete wordt opgelegd, de maatregel te ontzeggen die de politierechter in staat zou stellen rekening te houden met verzachtende omstandigheden, waardoor het bedrag van de geldboete kan worden

verminderd tot onder het wettelijk vastgestelde bedrag, terwijl die persoon de toepassing van artikel 29, [§ 4], eerste lid, van de Wegverkeerswet zou kunnen genieten indien hij voor dezelfde feiten voor de politierechter in een strafprocedure zou verschijnen » (arrest nr. 8/2019 van 23 januari 2019, ECLI:BE:GHCC:2019:ARR.008, B.7). Er zijn geen redenen om anders te oordelen met betrekking tot de administratieve boete die wordt opgelegd voor de overtredingen van artikel 7, 3°, van de wet van 27 april 2018. De artikelen 7, 3°, 28, 30, 31, § 4, en 47 van de wet van 27 april 2018 zijn niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre zij de politierechtbank niet toestaan rekening te houden met verzachtende omstandigheden, waardoor het bedrag van de administratieve geldboete kan worden verminderd tot onder het wettelijk vastgestelde bedrag.

NIET VERBETERDE KOPIE

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 7, 3°, 28, 30, 31, § 4, en 47 van de wet van 27 april 2018 « op de politie van de spoorwegen » schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre zij de politierechtbank niet toestaan rekening te houden met verzachtende omstandigheden, waardoor het bedrag van de administratieve geldboete kan worden verminderd tot onder het wettelijk vastgestelde bedrag.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 25 juni 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Frank Meersschaut

Joséphine Moerman